

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— „
 Pe 3 luni . . . 7.— „
 Pe o lună . . . 2.40 „
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franci.
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

REDACȚIA
 și ADMINISTRIA
 Strada Zrinyi Nrul 1/a

INSERTIUNILE

se primesc la administrație.
 Multumite publice și Loc deschis costă șirul 20 fil.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ROMÂNUL

Hienele satelor.

Cerem măsuri mai energice.

Arad, 9 Decemvrie.

Este un anumit soi de oameni, care caută toate căile și se folosesc de toate apucăturile pentru ca să se îmbogățească. Acest soi de oameni, încă dela începutul marelui războiu european, care pe zi ce merge devine tot mai îngrozitor, au tăbărit asupra satelor noastre și, ca niște adevărate hiene cari își urmăresc prada până s'o prindă c'apoi s'o îmbuce, folosindu-se de neștiința sau mai bine zis buacredința a sătenilor noștri, prin minciuni și vorbe dulci pe prețuri foarte neînsemnate au despoiat pe țărani noștri de bucate, vite, nutreț, haine etc., etc.

Deși organele administrației au luat măsuri — după cum aflăm — împotriva acestor hiene, ele totuși nu au încetat să-și continue munca lor nu numai la desbrăcarea și sărăcirea poporului nostru, dar și la mărirea scumpetei generale.

Foaia unguerească bistrițană „Besztercze” în numărul 40 din 12 Nov. — pe care ne-o trimite un prieten al foii noastre, — vorbind de mizeriile și de scumpetea, de care este bântuit comitatul Bistrița-Năsăud, scrie între altele următoarele rânduri pline de o revoltă înreptătită:

„...Din toate părțile ne vin plângeri, că satele sunt jefuite fără milă. Oameni fără milă jefuiesc pe săteni de produsele și vitele lor zicând că și aceste vor fi revirate pentru armată.

Trebue să accentuăm, că în această muncă de călău nemilos agenții jidani își câștigă

merite neperitoare. Acest soi de oameni nu s'a dovedit vrednic de vremurile mari pe cari le trăim.

Confuziile de nesuportat din săptămânile trecute numai lor le putem mulțami, deoarece acești oameni refugiindu-se din Bucovina au umplut orașul cu vești cari de cari mai alarmante și mai îngrozitoare.

Toate aceste însă treacă-meargă. Dar nu vom suferi niciodată ca invazia perciunilor să ne aducă pe cap — pe lângă lașitatea și slăbănogia ei — și foametea și sărăcia. Autoritățile să fie la postul lor și să-și facă datoria împrăștiind aceste bande, cari privesc și aceste vremuri grele numai din punctul de vedere al gheșefului. Armata apără și mântue această țară pentru noi și pe seama noastră, iar autoritățile la rândul lor trebue să apere și să mântue și ele pentru armată, ceea ce hienele războiului n'au șterpelit încă”.

În săptămâna trecută anunțasem, că guvernele austriac și ungar, după lungi târguiești, au ajuns la înțelegerea de a se lua măsuri pentru a pune capăt uzurei de bucate, care la noi e în floare nu numai acum, ci și în timp de pace.

În înțelesul acestei înțelegeri guvernul ungar a dat poruncă tuturor comitatelor că, având în vedere interesele consumenților cât și ale producătorilor, să stabilească prețurile bucatelor în mod cinstit.

Astfel și în comitatul nostru s'a procedat în înțelesul acestei porunci, stabilindu-se următoarele prețuri:

In orașul Arad, per maza metrică:
 Grâul 40 cor., (în Seghedin 40 cor., Timișoara 38 cor. 20 fil.), secara 31 cor., (Seghedin 31

cor., Timișoara 31 cor.), orz (pentru făină) 27 cor. 20 fil. (Seghedin 28 cor., Timișoara 27 cor. 20 fil.), orz pentru nutreț 21 cor., (Seghedin 21 cor.), cucuruzul 20 cor. 50 fil. (Seghedin 22 cor., Timișoara 20 cor. 40 fil.).

În urma acestor prețuri consiliul orașenesc a stabilit pentru făină pentru orașul Arad următoarele prețuri, per maza metrică:

Făină curată de grâu 65 cor. 33 fil., făină pentru fertură 61 cor. 43 fil., făină pentru pâne 45 cor. 79 fil., făină de grâu nr. 1: 47 cor. 58 fil., făină de secară 41 cor. 95 fil., făină de orz 42 cor. 93 fil., făină de cucuruz 29 cor. 73 fil.

În comitatul Arad au fost stabilite următoarele prețuri:

În cercul (judetul) Arad: grâul 39 cor. secara 31 cor., orzul 27 cor. 20 fil., cucuruzul 20.50 c., în cercul Borosineu: grâul 39 cor. 50 fil., secara 31 cor. 50 fil., orzul 27 cor. 20 fil., cucuruzul 21 cor. 50 fil.; în cercul Borosșebis: grâul 40 cor., secara 32 cor., orzul 28 cor. 20 fil., cucuruzul 22 cor.; în cercul Aletea: grâul 39 cor., secara 31 cor., orzul 27 cor. 20 fil., cucuruzul 21 cor.; în cercul Chișineu: grâul 39 cor., secara 31 cor., orzul 27 cor. 20 fil., cucuruzul 21 cor.; în cercul Pecica: grâul 39 cor., secara 31 cor., orzul 27 cor. 20 fil., cucuruzul 20 cor., în cercul Radna: grâul 39 cor., secara 31 cor., orzul 27 cor. 20 fil., cucuruzul 20 cor. 50 fil.; în cercul Hălmgatu: grâul 40 cor. 50 fil., secara 32 cor. 50 fil., orzul 28 cor. 70 fil., cucuruzul 22 cor. 50 fil.; în cercul Târnova: grâul 39 cor., secara 31 cor., orzul 27 cor. 20 fil.; cucuruzul 21 cor.; în cercul Șiria: grâul 39 cor., secara 31 cor., orzul 27 cor. 20 fil., cucuruzul 21 cor.

În orașul Budapesta au fost stabilite următoarele prețuri: grâul 44 cor., secara 32 cor. 60 fil., orzul 28 cor., cucuruzul 22 cor., făină de secară 52 cor., făină de cartofi (crumpene) 42 cor.

Sângerăm și jertfim din greu. Nu e așa zicând familie, care să nu aducă jertfe grele în aceste zile ale celui mai crâncen război ce cunoaște istoria.

Ajung suferințele ce ni le cauzează duș-

Iarnă...

Iarnă, frig și bate vântul...
 Focu'n sobă clipește...
 Vre-un bătrân, albit de vremuri,
 Lin și dulce povesteste....

„...Și era un smeu odată
 Ce-aranca pojar pe nări...
 Ajunsese de poveste
 Peste nouă mări și țări...”

„...Stați în jurul sobei, roată
 Și-ascultați!... Hei, ce vă pasă!
 Bate vântul crunt afară,
 Dar e-atât de cald în casă!

Bate vântul crunt afară,
 Și mugeste lung, turbat.
 Vouă însă ce vă pasă?
 Este cald și ați mâncat...

Dar sunt alții, alții, care,
 Suferă acum cumplit....
 Nu au lemne, nu au casă,
 Și nici basm de povestit.

...Voi ce-aveți belșug în casă,

Ce-aveți pâne, ce-aveți bani,
 Fiti atât de buni la suflet
 Și-ajutați și pe sărmani!

P. Ion.

Prichindel.

Pe vremurile de demult, într'o împărăție mare, trăia odată un biet morar sărman, care avea o fată foarte frumoasă. Ea era nu numai frumoasă, ci era și deșteaptă și harnică; tatăl ei era așa de mândru de dânsa, încât într'o bună zi îi spuse împăratului că fata lui știe să țesă un fir de aur dintr'un fir de pai. Împăratul era foarte sgârcit; auzind laudele morarului, el porunci fetei să vie la Curtea împărătească. O duse într'o odaie unde era un maldăr de paie, îi dăte un fuor și-i zise: „Dacă ții la viață, trebue, înainte de răsăritul soarelui, să-mi torci toate paietele astea, în fire lungi de aur”.

Înzadar se rugă biata fată să-i dea drumul, că ei nu-i stă în putință să facă o astfel de minune; împăratul nu vru s'o asculte și plecă, încuindu'o în odaie.

Pe când plângea ea și se văieta de soarta ce o aștepta, ușa se deschise și un fel de pitic intră în odaie zicând: „Bună ziua, fată frumoasă, ia spune-mi și mie de ce plângi așa de amar?”

— Cum să nu plâng dacă mi-a poruncit îm-

păratul să prefac paietele astea în aur, și eu nu știu cum?

— Ce-mi dai, dacă îți fac eu treaba?

— Îți dau salba dela gât.

Piticul se mulțumi și se apucă de treabă. Lucră cu atâta râvnă, încât în câteva clipe paietele se prefăcură în aur.

A doua zi, venind, împăratul fu foarte mulțumit; însă lăcomia împingându-l, el nu se mulțumi cu atât. O închise iar pe biata fată într'o altă odaie, mai mare, plină cu paie. Nestiind cum să facă, o podidiri iar lacrimile, dar iarăș se deschise ușa și apără piticul, zicându-i:

— Ce-mi dai ca să-ți torc eu paietele?

— Inelul ce-l port în deget.

Piticul îi făcu treaba; iar împăratul venind, îi zise:

— Dacă până o asfinți soarele îmi vei toarce toate paietele astea în aur, să știi că te fac regină”.

Cum plecă împăratul, veni iarăș piticul:

— Ce-mi dai dacă și de astă dată îți fac eu lucrul?”

— Ce să-ți dau?... că nu mi-a mai rămas nimic!

— Atunci făgăduiește-mi că-mi vei da pe copilul tău cel dintâi când vei fi regină.

— Bine.

Împăratul își ținu făgăduiala luând de soție

manul și starea de război peste tot, nu voim să fim și victimele acelei specule, care și din starea de război caută să-și umple buzunarele; a acelei specule, care nu are inimă pentru interesele milioanele de cetățeni, cari își dau totul pe câmpul de luptă, ci caută să facă și din patriotism chestie de afaceri.

Ni se impune deci tuturor să luăm lupta pe întreagă linia față de lichelele hrăpărețe, denunțându-le și dându-le pe mâinile organelor polițiale. Atragem deosebit atențiunea familiilor locuitorilor noștri dela sate, rămase fără capul familiei, să nu dea ascultare agenților, cari le calcă pragul ușii, și înainte de a le vinde ceva, să se sfătuiască cu preotul satului și cu alți fruntași, ca să nu se repete și în alte ținuturi cele scrise de foaia unguerească din Bistrița. Avem destule greutăți și năcazuri de îndurat din cauza războiului crâncen și să nu mai contribuim prin ignoranța și prostia noastră la mărirea mizeriei, căci D-zeu știe când va lua acest războiu sfârșit.

Să fim deci toți cu ochii în patru și să ne ajutăm unii pe alții cu sfatul și cu fapta.

Războiul.

Comunicat oficial german.

Berlin. — (Oficial). — Dela cartierul general se comunică: In Flandria în urma ploilor din zilele din urmă, s'au stricat drumurile, din cari cauză trupele întimpină mari greutăți în mișcările lor. Dela Arras spre miazănoapte am înaintat puțin în câteva puncte. Ieri a ars spitalul din Lille; probabil că i s'a dat foc. Afirmarea Francezilor în pădurile Argonnes că ar fi înaintat nu e adevărată. In acest ținut Francezii n'au atacat de mai multă vreme. Noi, din contră, câștigăm mereu teren.

La Malencourt, spre ost dela Varrenes am cucerit un punct de razim dela Francezi. Am prins mai mulți ofițeri și cam la 150 de soldați. Ieri am respins atacul ce l-au făcut împotriva pozițiilor noastre spre nord dela Nancy.

Dela granița Prusiei orientale n'a sosit nici o știre mai însemnată. In nordul Poloniei trupele germane sunt în urma dușmanului, care se retrage în grabă dela Lodz spre ost și sudost. Rușii afară de pierderile din seamă afară sângeroase, despre cari am amintit ieri, au mai

pe fata săracului morar, și astfel deveni ea împărăteasă.

Când născu, veni piticul:

— Iți dau răgaz trei zile; dacă până atunci îmi afli numele poți să ții copilul.

Împărăteasa trimise soli în toate părțile țării să cerceteze fel de fel de nume, ce ea nu le cunoștea și pe cari le înșiră a doua zi piticului, dar la toate el zicea: Nu mă chiamă așa!

Ziua următoare tot așa, până veni și a treia zi, care era cea din urmă. Unul din soli care se întorsese, zise: „Nu am putut afla nici un nume nou, dar ieri pe când suiam un deal mare, am văzut printre copacii unei păduri bătrâne o colibă. Pe dinaintea ei ardea un foc mare și împrejurul acestui foc sărea într'un picior un pitic și cânta:

Bucură-te Prichindel, sări și joacă,

De nu-ți afli numele împărăteasa,

Măine-ți vine un oaspe nou!...

Împărăteasa se bucură grozav, și cum veni piticul a doua zi, îl întrebă:

Nu te-o fi chemând Ion, nici Stan?

— Nu.

— Atunci te-o fi chemând Prichindel?

— Cum mi-ai aflat numele?! Trebuie să ți-l fi spus vre-o vrăjitoare, răcni el; și de ciudă bătu așa de tare din picior, încât cu greu îl scoase din pământ.

Apoi își văzu de drum, pe când în urma lui râdea toată lumea de el că își dăduse atâta osteneală de geaba.

Din englezește. Trad. de Marietta.

pierdut 5000 prizonieri și 16 tunuri cu trăsurile cu muniție cu tot. In Polonia de sud n'a avut loc nici un eveniment mai însemnat. (Biroul de presă al guv. ung.).

Biruința armelor noastre în Galiția.

Budapesta. — (Oficial). — In Galiția occidentală vehemența luptelor s'a potențat. Trupele noastre, atacând dinspre apus l'a alungat pe dușman din pozițiile lui dela Dobczyce—Wielicska. Continuăm să atacăm. Asupra numărului prizonierilor încă nu putem avea o privire. Până acum au fost transportați peste 5000 de prizonieri, între cari sunt 27 ofițeri. In Polonia, spre sudvest dela Pietrokow trupele noastre și ale Germanilor au respins în tot locul atacurile repetite ale Rușilor. In Carpați nu s'a întâmplat nimic mai însemnat. — Gen.-major Höfer. (Bir. de presă al guv. ungar).

Situația în Egipt și în Siria.

Roma. — Ziarul „Idea Nazionale” observă că cercurile politice din Roma încep a fi cam îngrijorate de situația ce s'a produs în țările din răsăritul mediteranean în urma declarării războiului sfânt.

Cu toate că Englezii au luat în Egipt toate măsurile trebuitoare atât spre a se împotrivi la ori ce încercare a Turcilor contra canalului de Suez, cât spre a înăbuși ori ce răscoală a elementului musulman din Egipt, totuși situația e așa de incertă încât putem să ne așteptăm dintr'un moment într'altul la unele evenimente destul de supărătoare.

Situația din Siria e și mai gravă. La Beirut, există un adevărat focar de agitație panislamică. Până acum câțva timp mișcarea din Siria avea un caracter anti-turcesc și separatist, ținând cu panislamismul egiptean în contra Otomanilor. Acum când panislamismul egiptean s'a împăcat cu panislamismul otoman, nădăduind să se folosească de actualele împrejurări pentru a scăpa Egiptul atât de jugul turcesc, cât și de jugul englez, Siria este de partea Egiptului împotriva Englezilor. Așa dar, mișcările revoluționare din cele două țări sunt strâns legate, iar năzuințele Sirienilor ținesc la o unire cu Egiptul.

De aceea și evenimentele din Siria — încheie numitul ziar — trebuie să atragă luarea aminte a noastră, atât pentru numeroasele colonii italiene din Beirut, Aleppo și Damasc, cât și pentru întinsele interese comerciale ce le avem în acea țară.

Cum e privită neutralitatea Bulgariei în Italia.

Roma. — Știri din Sofia afirmă, că în cercurile politice se crede că este mai bine pentru Bulgaria de a păstra neutralitatea chiar dacă Serbia va fi de tot ocupată de Austro-Ungaria.

Glume.

D'ale Țiganilor...

Iese odată la raport, Ganciu soldatul:

— Trăiți, dle sergent-major, v'aș ruga să-mi dați voie să mă duc în noaptea asta, acasă, să-mi văd *chiranda*...

— Bun, să te duci, țigane...

Și pleacă Ganciu.

Acu, ce-o fi făcut el acasă, — s'o fi certat, o fi vrut să dea în nevăstă și ea a sărit de i-a mușcat nasul, — nu știu. Destul că țiganul vine, a doua zi la casarmă cu nasul... cărn.

— Ce e cu tine, țigane? îi zice d. sergent-major. Te-ai bătut cu cineva?

— Nu, zău, să trăiți!

— Te-o fi bătut nevăstă-ta!?

— Nici ea, dle sergent!

(Da 'n gândul lui: — hait, m'a prins).

— Păi bine, mă țigane, cum se face că ți-i nasul mușcat? Cine a înfipt colții în el?

— Eu, să trăiți! Se suise o muscă pe el și — hăta 'ncolo, hăta 'ncoace — mă necăjea mereu... Atunci și eu — haț, cu dinții! Am prins-o și pe muscă, da mi-am mușcat și nasul...

— Mînti țigane... Cum ai putut să ajungi tu nasul cu gura?

Acu țiganul stă o clipă pe gânduri. I se 'nfundase! Dar deodată răspunde, fără a clipi:

— Trăiți, dle sergent-major, am ajuns la el pentru că m'am suț p'un scaun!

P. Ionaș.

Dr. Radoslavoff ar fi făcut declarațiuni în acelaș senz. Bulgaria ar lua armele numai în cazul când neutralitatea s'ar fi amenințat de vre-o putere.

Acu se crede că declarațiunile dlui Radoslavoff sunt foarte importante și că trebuie să existe oare-care înțelegere între Austro-Ungaria și Bulgaria, căci nu se poate admite că Bulgarii ar privi cu nepăsare ocuparea districtelor din Macedonia stăpânite de Sârbi, dacă nu ar avea asigurări că aceste ținuturi le vor fi date lor ca preț al neutralității.

Încercare de atentat contra tunelului din Vrajobrați.

Niș. — In noaptea de 18 spre 19 Noemvrie v., supraveghetorul tunelului din Vrajobrați a observat niște indivizi care se apropiau de intrarea tunelului. La somația făcută de a se opri, ei s'au năpustit asupra lui. Omul a tras în ei; postul de gardă astfel înștiințat, a alergat în ajutorul gardianului. Indivizii au luat'o la fugă, dar în direcția postului care i-a primit cu împușcături; 4 dintre ei au fost omorâți.

S'a găsit asupra lor o mare cantitate de dinamită și mai multe revolve. (Biroul presei.)

Cum e întărită Cracovia?

Roma. — Criticul militar al ziarului „Giornale d'Italia”, observă că Cracovia care înaintea războiului era chiar o cetate foarte bine întărită și care în cursul războiului a fost fortificată cu noi și strașnice opere de apărare, reprezintă ca și Przemysl, una din greutățile cele mai mari pentru înaintarea Rușilor. (A. T. I.)

In jurul vizitei regelui Alfons la Bordeaux.

Roma. — Se telegraiază din Bordeaux că acolo se atribuie mare importanță politică vizitei regelui Alfons la Bordeaux. „Giornale d'Italia” însă află din Madrid că suveranul Spaniei a fost de mai multe ori la Bordeaux anul trecut, spre a consulta pe un doctor specialist dela facultatea de medicină și chirurgie și că tot la Bordeaux regele Alfons a fost operat la urechea dreaptă. Se poate prea bine că vizita actuală să fie tot în legătură cu căutarea regelui. In cercurile competente din Madrid se crede în general că călătoria regelui Alfons nu are nici un motiv politic, dat fiind că parlamentul spaniol a întărit de curând hotărârea guvernului iberic de a-și păstra neutralitatea.

Neutralitatea Bulgariei și Germania.

Roma. — Ziarul „Corriere della Sera” afirmă că la Berlin se crede că pentru Germania ar fi mult mai bine ca Bulgaria să păstreze neutralitatea decât să intre în războiu, căci atunci ar provoca și pe Grecia să intre în acțiune.

Noui succese în Serbia.

Budapesta. — (Oficial). — De pe câmpul de războiu din Serbia se comunică: Noua grupare a trupelor noastre se face conform planului de operațiune. Încercările dușmanului de a ne neliniști le-am respins cauzându-i pierderi simțitoare. Dela Belgrad ofensiva noastră înaintează favorabil. Acu am prins 11 ofițeri și 400 soldați. (Biroul de presă al guv. ung.).

Împăratul german bolnav.

Berlin. — Agenția Wolff anunță: Împăratul a fost silit să-și amâne cu câteva zile plecarea de pe câmpul de războiu, contractându-și o bronșită cu feribinteli. Cu toate acestea împăratul a primit ieri raportul șefului statului. (Biroul de presă al guv. ungar.).

Răscoală în Tripolitania.

Roma. — In Tripolis au avut loc ciocniri între răsculați și trupele italiene. In ținutul Gebelnefossa guvernorul a proclamat starea de războiu.

Vapoare rusești cu muniție pe Dunăre.

Sofia. — Se anunță, că înghetând Dunărea, la Vidin s'au înțepenit 3 vapoare rusești cu muniție pentru Serbia. Personalul vapoarelor n'a îndrăsnit să coboare în port.

Presă bulgară împotriva României.

Sofia. — Presă bulgară protestează împotriva procedurii României de a opri trecerea mărfurilor destinate pentru Bulgaria.

Victorii turcești.

Constantinopol. — Cartierul general turcesc a dat următorul comunicat: În ținutul Adjar au avut loc noi ciocniri, cu succes pentru noi, luând trupele turcești dela Ruși 1 tun, un mare număr de bombe, arme și muniție. Rușii au folosit gloanțe dum-dum. Atacul Rușilor spre sud dela lacul Van n'a reușit, din contră trupele noastre, cari au înaintat dinspre Rebanduz, au ocupat Saudjbulac, o poziție importantă a Rușilor în Azerbeidjan, la 70 klm. depărtare dela granița noastră. (Biroul de presă al guv. ungar.)

Adjar e un afluent al râului Cioroch. Trupele turcești au pătruns la 60—70 klm. în Caucazul rusesc, au ocupat Keda și au sosit în fața Batumului dinspre est și sud. Saudjbrilac se găsește dela lacul Urmia spre sud.

Luptă mare în nordul Franței.

Londra. — Daily Mail anunță că în nordul Franței la Elverdingen, Veurne și Ypern e în curgere o luptă mare.

Ostende în flacări.

Rotterdam. — După știrile primite de ziarele engleze, Ostende e în flacări.

Geni. — „Journal de Geneve” anunță: Evenimentele ce sunt în dezvoltare pe câmpul de războiu dela apus încă deabia aruncă o umbră. În Belgia și pe întreg frontul e în curgere un vehement duel de artilerie, mai cu seamă la Lampernisse și spre apus dela Dixmunden. În Argonne s'a pornit o acțiune din partea Germanilor. Trupele germane concentrate aci au subminat partea nordapuseană a pădurilor și a aruncat-o în aer. În general, în partea aceasta a frontului sunt în curgere lupte foarte violente între trupele franceze și germane.

Paris. — Semioficiosul „L'Echo de Paris” scrie în numărul din 3 Decembrie: Fără îndoială ne găsim în preajma unor evenimente mari. În ținutul dela Dixmunden la aripa stângă, atacurile germane sunt de ieri iarăș foarte violente. Mai cu seamă Lampernisse a suferit foarte mult în urma bombardării, dar și în alte puncte focul tunurilor dușmane e foarte puternic și în unele locuri continuă fără întrerupere. Nu știm ce intențiuni au Germanii.

Diferite.

— Ministrul englez de războiu lord Kitchener a zis unui ziarist american, căruia i-a acordat un interview, că *acest războiu va ține cel puțin 3 ani*, până când Germania va fi pe deplin învinsă pe apă și pe uscat.

— Zilele trecute d. Emil Lahovary a dat în casele dsale din calea Dorobanților (București) un prânz în onoarea dlui *Fasciotti*, ministrul Italiei la București.

— Ziarele din Roma află din Veneția, că după unele știri din Triest, două stabilimente sub direcțiunea inginerilor germani și cu lucrători germani, ar lucra zi și noapte la fabricarea câtorva mortiere mari, cari imediat după ce vor fi gata, se vor trimite la Viena.

— Un honved, mușcat în Przemysl de un cănetur bat, a fost dus cu aeroplanul până la avânt-posturile dela apus ale armatei noastre dela Cracovia și de acolo cu trenul la institutul Pasteur din Budapesta. Soldatul este deja afară de ori ce primejdie.

— Ziarele franceze constată, că flota franceză a oprit 500.000 Germani și Austro-Ungari, obligați de a se prezenta sub steaguri. Aceasta este — zice „Temps” — un rezultat cu care putem fi mulțumiți.

— Ziarul „Frankfurter Zeitung” află că ambasadorul german la Washington ar fi protestat față de guvernul american contra fabricării și exportării munițiilor pentru armatele aliate.

— „Acțiunea Națională” a convocat o nouă întrunire pentru Duminecă viitoare, la Dacia. Ni se anunță, cu această ocazie, că „Acțiunea Națională” va ține o întrunire publică și la Iași.

— Se telegrafiază din Londra, că guvernul britanic anunță că are intențiunea de a întreprinde operațiuni militare navale în Arabia, cu singurul scop de a apăra interesul Arabilor în contra agresiunii Turcilor, susținându-i în eforturile lor de a se libera de stăpânirea turcească.

— Se telegrafiază din Rio de Janeiro că anarhiștii din localitate au pus la cale neorânduieii și încăierări în centrul orașului cu scopul de a face să se creadă că a izbucnit revoluția. Au fost mulți morți și răniți. Trupele au intervenit restabilind liniștea.

— Se telegrafiază din Rimini, că acolo a explodat o mină lângă țărmul mării, producând grave stricăciuni câtorva case de țară.

— Sora regelui Petru al Serbiei, dna Polyxena, soție de avocat, a murit lângă Viena în e-tate de 82 ani, având a suferi mult în timpul ultim, fiind și arestată după izbucnirea războiului.

— Se telegrafiază din Petersburg, că în Caucazia toate eforturile Turcilor de a înainta înspre Erzerum, au rămas zadarnice. La Aserboyan o bandă curdă a fost împrăștiată.

— „Frankfurter Zeitung” anunță, că generalul rusesc Armonie, a făcut în Japonia comande de tunuri pentru 48 baterii.

— Englezii au adus în Egipt trupe australiene și din New-Zeeland.

— Se telegrafiază din Capetown, că 1500 de rebeli sub conducerea boerilor au fost bătuți și urmăriți de colonelul Celles care a capturat o sută de oameni.

— Ziarul „Morning Post” află din Sidney că Japonia ar fi înștiințat Anglia că e gata a preda forțelor australiene insulele Marshall și celelalte insule germane din oceanul pacific.

— „Frankfurter Zeitung” anunță, că Turcii s'au retras din apropierea canalului Suez, așa că acesta nu mai este primejduit.

— M. Sa monarhul l'a primit ieri în audiență pe primul-ministru austriac, contele Stürggh.

— Dela cartierul presei se anunță că regele Petru a plecat pe câmpul de războiu.

— În Flandria luptele au luat un caracter de asediu. Tranșeele dușmane au fost împinse așa aproape de olaltă, încât artileria nu mai poate lua parte în luptă.

— În mesajul cetit la deschiderea camerei japoneze se spune: Am fericirea să vă aduc la cunoștință că raporturile prietenești ale imperiului meu cu statele aliate devin tot mai cordiale. Raporturile prietenești au încheiat și mai mult alianța cu Anglia și antanta cu Franța și Rusia. Am încredere în loialitatea și vitejia supușilor mei. Doresc ca scopul să ni-l ajungem cât mai curând.

Ofițerii ruși au hărțile Vienei și Budapestei.

Budapesta. — Dela cartierul presei se anunță: Se știe că în luptele din Carpați au fost făcuți prizonieri numeroși ofițeri ruși. La acești ofițeri s'au aflat hărți perfecte ale Budapestei și Vienei, pe cari se găsesc afară de textul rusesc numirile anumitor străzi și edificii în pronunțarea ungurească și germană scrise cu litere cirile. Hărți foarte perfecte au Rușii despre strămoșii și ținuturile din Carpați. Se afirmă că aceste hărți ar fi fost construite de agenți francezi, cari au umblat în verile din anii trecuți prin Carpați sub pretextul că doresc să cumpere păduri.

Monitorul oficial francez despre Joffre.

Bordeaux. — Monitorul oficial francez scrie despre distingerea generalului Joffre: Din ziua în care s'a terminat sub conducerea generalului Joffre așa de perfect concentrarea forțelor franceze, generalul Joffre a dovedit ca conducător al armatei calități excelente cari nici un moment nu mai pot fi trase la îndoială. El s'a dovedit un spirit organizatoric și maestru al ordinii și sistemului, o calmitate și prevedere, o înțelepciune și energie sufletească, care nimic nu o poate tulbura.

Armata belgiană.

Geni. — După comunicatul dat de conducerea armatei franceze, armata belgiană e compusă acum din 3 divizii de infanterie, 2 divizii de cavaerie și 6 baterii de artilerie adecă 160 mii oameni.

Lodzul după luptă.

Berlin. — Din Stockholm se anunță: Corespondentul unui ziar din Petrograd scrie despre Lodz:

În urma bombardării în cele mai alese părți ale orașului Lodz s'au ruinat foarte multe edificii. Coperișul otelului Savoy, a fost total ruinat de șrapnele. Un granat a nimerit rezervoarele de gaz, așa că întreg orașul a rămas fără lumină. În alimente se simte lipsă mare, za-

hăr nu se mai găsește în oraș și locuitorii folosesc în loc de zahăr miere. Prețul cărnei s'a urcat întreit.

Năvala Rușilor în Carpați.

Cașovia. — Rușii au năvălit în comitaul Sáros acum sunt 10 zile, venind pe căi neumblate prin mai multe părți fără tren și trupe de pioneri. Cea dintâi ciocnire între ei și trupele noastre a fost la Alsó-Pagony, ar în 2 Dec. au intrat în Bártfa, de unde au pătruns până la Lőfalu. O parte din trupele dușmane se retrage spre nord, iar o altă parte sper comitatul Zemplén, unde impresorați în văi și strâmtoni de munți, încearcă din nou să atace. Asupra situației din comitatul Sáros are influință ofenziva noastră din Galiția occidentală. Succesele noastre din Polonia va aduce cu sine și prăbușirea ofensivei Rușilor în Carpați.

Poezii.**De pe câmpul de războiu.**

Mult mi dor și-mi pare rău
Că nu mi-s în satul meu
Și mi-s trist ca vai de mine
Dar la mulți le pare bine,
Că așa fu soarta mea
Dumnezeu și lor le-o da
Cine-mi sapă groapa mea
Să și cadă el în ea,
Cui îi pare-acuma bine
Adă-l Doamne după mine
S'ajungă 'n țară străină
Numai numele să-i vină
Că atunci poate vedea
Că-i amară jalea mea.

Trandafir bătut de vânt,
Te lăsași mamă plângând
Apucai calea pustie
La urâta cătănie,
Depărtat în loc străin
Ziua, noaptea tot suspin,
Și suspin și plâng mereu
C'am avut noroc tot rău
Astăzi plâng și mâne tac
Rău nici cui nu pot să fac,
Dorul meu nu se alină
Cât voi fi 'n țară străină.

Câte flori sunt pe părau
Toate plâng de dorul meu
C'am avut noroc tot rău.
Astăzi plâng și se jelesc,
Mâne cad și se pălesc,
Dar în anul viitor
Și mai măndre iar înflor.
Numai a mea tineretă
Numai în floare 'n viață
Draga mea copilărie
Cum te las în cătănie
Că m'am dus tânăr coyil
Și-oiu veni bărbat bătrân,
Cu mustața răsucită
Și cu fața îmbătrânită
Ca o floare vestejită.

Frunză verde lasă, lasă
Mulți feciori sângele-și varsă
Pentru tot neamul de-acasă,
Când la foc am început
Nici apă nu am avut
Nici o lingură de beut,
Când a fost la miez de noapte
Merge trupa nu mai poate
Când de ziua se zărea
„Făgatărul”-ul îl sufla.
Noi pe deal ne-am înșirat
Și de foc ne-am apucat.

Când a fost la prânzișor
Mai pușca câte-un fecior
Și-acela numai de dor,
Și-așa veniau gloanțele

Cum vin vara ploile.
Când a fost la prânzul mare
Vine-un căpitan călare
Strigând tot în gura mare:
— Dați feciori cu voie bună
Rămânem fără cunună”.
Dar-o cătană bătrână
El din graiu așa-au grăit:
— Căpitane! Căpitane!

Stau feciorii ca și snopii.
Stau feciorii prăvăliți
Ca niște pomi înfloriți.
Am văzut fărțat pușcat
Fără mâni și fără de cap
Și de mine s'a rugat
Să întorc pușca cu patul
Să-i zdrobesc eu lui capul.
Dar zău mie mi-a fost milă
Că zăcea 'n sânge ca 'n tnaș,
Și mi-a fost mare bănat
Că zăcea 'n sânge 'n chegat,

De-alor teamă rotogol
Nu mai pot merge de dor,
Jale mi de-ai mei părinți
Știu bine că mă doriți
Jale mi și de-ai mei frați
Știu bine că m'așteptați.
Pe mine nu m'așteptați
Că pe mine m'a pușcat
In ziua de Sânziene
Moarte mare și jelere,
Și pe mine m'a 'ngropat
La umbra unui frăgar
Ca pe domnul general
In loc de tras clopotele
Dă Musoanu cu tunurile
Și 'n loc de groapă mi-a fi
Părău cu țărături
In loc de cruce 'n mormânt
Corbii croncănesc prin vânt.

Ioan Buduzan, din Brusturi, acum pe câmpul de luptă.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 9 Decembrie 1914.

Constituirea Asociației cercetașilor din Buzău.

In ziua de 18 Nov. v. s'au adunat în amfiteatrul liceului din Buzău, tot ce Buzăul are mai de seamă spre a pune baza „Asociației Cercetașilor”. La orele 5 d. a. amfiteatrul era plin de lume. După frumoasa vorbire de deschidere a dlui prefect Dunca, d. inspector Mugur a expus programul.

După aceasta se alege comitetele pentru conducerea societății și după mai multe discuțiuni d. Dunca, ales fiind președinte, mulțumind celor de față pentru înființarea acestei asociațiuni, propune a se da o telegramă A. S. R. prințului Carol, rugându-l să primească președinția de onoare. Intreaga sală în urale și aplauze furtunoase admite.

D. colonel G. Prasa, comandantul reg. 7. de artilerie, propune și d-sa să se trimită o telegramă și M. Sale regina Maria, arătând că este singura mamă în țară, care a știut să educe copiii, dezvoltându-le sentimentele paralel cu fizicul. D-sa face istoricul vieții M. Sale regina Maria, arătând cât de dezvoltat e sentimentul de altruism al M. Sale regina, care în campania trecută, înfruntând și disprețuind orice pericol, se introducea printre holerici și îi ajuta cu cuvântul și cu fapta.

De aceea să aducem primosul nostru de recunoștință celei mai bune mame, M. Sa regina Maria.

Intreaga sală în picioare ascultă ultimele cuvinte și în urale și în aplauze se admite propunerea.

D. Dunca cel din urmă ia cuvântul și d-sa ca

*) să ne retragem.

să se trimeată o telegramă și M. Sale regelui Ferdinand. La auzul acestora isbucnește un „ura” formidabil și toți în picioare strigă: „Trăiască M. Sa regele Ferdinand!”

Se trimit următoarele telegrame:

M. S. regina Maria

București.

Cetățenii Buzoeni, întruniți azi, în 18 Nov. în amfiteatrul liceului Hașdeu din acest oraș, spre a pune bazele „Asoc. Cercetașilor Români”, își îndreaptă primul lor gând către M. V. mama A. S. R. principele Carol, inițiatorul acestei mari asociațiuni patriotice, căruia prin creșterea ce l-ași dat, a-Ti legat sufletul Său de sufletul nației noastre.

Fie ca exemplul dat de M. V. să servească drept pildă tuturor mamelor române.

Să trăiți M. V. cu întreaga familie regală!

Președ. Asoc. Cercet. români, cohorta Buzău,

prefect Dunca.

M. S. regelui

București.

Respectuos aduc la cunoștința M. V. înființarea în orașul nostru a „Asociațiunii Cercetașilor Români”, cu care ocaziune, Sire, Vă rog a-mi permite să Vă prezint în numele acestora respectuoasele lor omagii.

Să trăiți Majestate cu întreaga familie regală.

Președ. Asoc. Cercetașilor Români, coh. Buzău,

prefect Dunca.

A. S. R. principele Carol

București.

Cetățenii Buzoeni, întruniți azi, 18 Nov., constituind „Asoc. Cercetașilor Români”, din Buzău, Vă roagă respectuos să binevoiti a primi președinția de onoare a cohortei Buzău. In numele asociațiunii rog pe A. V. R. să primească nefermăritul nostru devotament în luptă pentru educarea și întregirea neamului.

Să trăiți A. R. mulți ani!

Președ. „Asoc. Cercet. Români”, cohorta Buzău,

prefect Dunca.

Artistul Dordea trăiește. Ni se scrie de pe Muntele Copilași, cu data de 30 Nov. 1914:

Mulțumim dle redactor. Citind în prețuitul nostru ziar „Românul”, care străbate și cele mai ascunse colțuri ale Galiei, informația despre artistul Ioachim Dordea, Vă comunicăm pentru informarea exactă a publicului, că „Dnul Gheorghe” —după cum îl numeau feciorii — se află de prezent greu bolnav în spitalul din Sighetul Marmăției. Morbul și l'a atras în urma cumplitului ger din Carpați. Morbul, precum și depărtarea lui ne-a intristat foarte mult, căci întotdeauna veselul nostru camarad, în timpul scurt de recreație, ne înveselea cu declamări și cu jaluțele noastre doine. In numele camarazilor dorim însănoșare deplină pentru realizarea visului său de mult țesut. Prietenii: Ascaniu Muntean și Ermin Stanca.

Parastas pentru profesorul Dr. A. Sădean. Ni se anunță: In 6 Dec. n. s'a oficiat în comuna Parța (lângă Timișoara) parastas solemn pentru odihna sufletului profesorului seminarial Dr. Avram Sădean, căzut pe câmpul de luptă. De față a fost numeros popor precum și soția răposatului.

— Duminecă în 16 Nov. v. s'a oficiat în biserica din Susani parastas pentru sufletul scumpului profesor Dr. Avram Sădean mort pe câmpul de luptă. La sfârșitul parastasului d. preot Nic. Toma a ținut vorbire foarte mișcătoare care a stors lacrimi ascultătorilor.

Se pot trimite iarăș pachete la soldați. Incepând din 5 Decembrie până inclusiv 15 Decembrie st. n. se pot trimite din nou pachete soldaților, prin mijlocirea tuturor postelor de câmp. Pachetele aceste însă nu pot avea o greutate mai mare de 5 kilograme și o lungime ori lățime mai mare de 60 centimetri. In pachete se pot pune afară de vestminte de ale mănăcării (carne afumată, salamă, caș, pesmeti, ciocoladă, conserve și altele cari nu sunt expuse stricăciunii), tutun și țigări. Invalitoarea pachetelor trebuie să fie impermeabilă (Pânză cerată sau lădiță de lemn). Adresa să se scrie pe învalitoare sau pe o fâșie de pânză cusută bine pe învalitoare, în nic un caz însă lipită. Mai consult e ca o copie a adresei să fie pusă și în pachet. Trimițătorul are să scrie pe pachet că expediază pachetul cu risicul propriu („Saját veszélyemre”). Pe mandatul de trimitere nu se poate scrie decât adresa și locuința trimițătorului. Pentru fiecare pachet se plătește 60 fil. Dacă pachetul nu se poate înmâna din vr'e-o pie-

decă oarecare celui căruia i s'a trimis, conținutul pachetului va fi împărțit între soldații lipsiți.

Distingerea moștenitorului și a șefului de stat major. A. T. U. anunță: Impăratul german l'a numit pe moștenitorul austro-ungar Carol Francisc Iosif comandant al reg.de cavalerie din Westfalia, iar pe șeful de stat major al armatei austro-ungare Canrad de Hötendorf comandant al reg. de gardă.

Românii bucovineni refugiați în România găzduți la mănăstiri. Din Iași se anunță că I. P. S. Sa mitropolitul Pimen al Moldovei a dispus ca familiile românești fără mijloace din Bucovina să fie găzduite la mănăstirea din județul Neamțu unde vor găsi gratis locuință, hrană, căldură și lumină pe tot timpul ernei. S'au luat dispozițiuni ca bărbații să fie găzduți la mănăstirile Neamțu și Bistrița, iar femeile și copii la mănăstirile Agapia, Văratec și Secu.

D. Al. Kogălniceanu, șeful gărei Pașcani, printr'o adresă trimisă autorităților din Burdujeni, cere să se aducă aceasta la cunoștința refugiaților români lipsiți de mijloace, pe cari să-i îndrumeze la Pașcani ca d'acolo să fie trimiși la mănăstirile sus arătate.

Ultima oră.

OFENSIVA RUȘILOR PRĂBUȘITĂ.

Colonia. — După părerea foii „Kölnische Zeitung” ofensiva rusească la Lodz s'a prăbușit definitiv. Mișcarea și prevederea cu cele de lipsă din spre mieznoapte și apus a armatei rusești de milioane de oameni, întimpină mari greutăți.

PROCLAMAȚIE CĂTRE SĂRBI DIN SERBIA.

Budapesta. — Comandamentul armatei noastre din Serbia a lansat două proclamații. Una prevede pedeapsa cu moarte pentru toți aceia cari vor ține arme și din ascuns ar împușca asupra soldaților noștri; iar, cealaltă obligă pe toți bărbații în vârstă dela anii 16—60 să se anunțe în decurs de 48 de ceasuri la comanda militară respectivă.

RUȘII AU FOST BĂTUȚI IN COMITATUL SĂROS.

Eperies. — Ieri a avut loc o luptă sângeroasă în comitatul Sáros. Ai noștri au pns pe Ruși pe fugă. Rușii au avut mari pierderi.

SITUAȚIA SUEDEI FAȚĂ DE CELE DOUĂ PARTIDE.

Roma. — Ministrul de externe al Suediei a declarat unui ziarist italian că Suedia nu va părăsi neutralitatea decât într'un singur caz: dacă am fi direct atacați în neațarnărea noastră de stat. Dacă Suedezii au simpatie pentru Germani, nu e mai puțin adevărat că între Suedia și Rusia nu mai este nici un fel de neînțelegere.

FLOTA ALIAȚILOR BOMBARDEAZĂ DARDANELELE.

Roma. — Se telegrafiază din Atena, că torpiloare anglo-franceze trag canonade asupra forturilor din Dardanele.

PORTUL SMIRNA DIN NOU BOMBARDAT.

Roma. — Ziarul grec „Estia” primește din Salonica știrea că aliații ar fi bombardat din nou portul Smirnei. In acelaș timp o escadră de mai multe torpiloare supraveghează malurile, observând mișcările trupelor.

DIN EGIPT.

Roma. — Ziarul „Le Temps” primește știrea din Cairo că Hussein-pașa, prinț regent al Egiptului, ar fi oferit tronul lui Ahmet, fiul kedivului detronat. Corespondentul adaogă că se zvonește că în curând se va face o schimbare în politica Egiptului, care ar deveni un regat sub prințul kedival. Tribunalele mixte ar fi modificate și supraveghierea consulară desființată. (A. T. I.)

AJURNAREA CAMEREI UNGARE.

Budapesta. — Azi camera a ținut o sedință formală. S'a luat la cunoștință hotărârea camerei deputaților. Apoi s'a cetit autograful regal care ajurnează camera pe timp nehotărât.

Redactor responsabil: Constantin Savu.